

ĮMONĖS PRAMONINIŲ GAMINIŲ GAMYBOS STATISTINIO TYRIMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Įmonės pramoninių gaminių gamybos mėnesinio statistinio tyrimo metodikoje (toliau – metodika) aprašoma Lietuvos statistikos departamente atliekamo Įmonės pramoninių gaminių gamybos mėnesinio statistinio tyrimo (toliau – tyrimas) eiga ir metodai, statistinių duomenų surinkimo ir apdorojimo būdai, statistinių rodiklių skaičiavimo metodai, paaiškinamos naudojamos sąvokos, nurodoma, kur skelbiami statistinio tyrimo rezultatai. Metodikoje nurodomi tyrimą reglamentuojantys teisės aktai, naudojami klasifikatoriai ir kita informacija.

2. Nuo 1996 m. iki 2002 m. statistinis tyrimas buvo atliekamas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą (KN). Nuo 2002 m. šis tyrimas atliekamas remiantis PRODCOM gaminių sąrašo nacionaline versija – Produktų, gaminių ir paslaugų klasifikatoriaus (PGPK) II dalimi.

II SKYRIUS TIKSLAS

3. Tyrimo tikslas – parengti išsamią informaciją apie Lietuvoje gaminamus gaminius, nustatyti gaminių gamybos, pardavimo apimtį ir jų pokyčius per tiriamąjį laikotarpį natūrine ir vertine išraiška, parengti statistinę informaciją pagal PGPK ir gautus rezultatus pateikti vartotojams.

4. Statistinės informacijos vartotojai yra valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, tarptautinės organizacijos, žiniasklaida, mokslo ir verslo atstovai. Statistiniai duomenys teikiami Europos Sąjungos statistikos tarnybai (Eurostatui).

5. Tiriamasis laikotarpis – kalendorinis mėnuo.

III SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

6. Metodikoje naudojamos sąvokos:

Atliktų pramoninių darbų vertė – pajamos, kurias įmonė gavo arba gaus už atliktą darbą (paslaugą) pagal subrangos sutartį.

Pagaminta produkcija natūriniais vienetais – visa per ataskaitinį laikotarpį pagaminta produkcija, nesvarbu ar ją pardavė kaip prekę, ar panaudojo tolesnei gamybai, ar liko sandėliuose.

Parduota produkcija natūriniais vienetais – įmonės per ataskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos pardavimai natūriniais vienetais, kuriems yra išrašytos sąskaitos faktūros, kurios gali būti dar neapmokėtos.

Parduota produkcija natūriniais vienetais Lietuvos rinkoje – įmonės per ataskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos pardavimai Lietuvos rinkoje, kuriems yra išrašyta sąskaita faktūra, kuri gali būti dar neapmokėta.

Parduota produkcija to meto kainomis (be PVM ir akcizų) – įmonės per ataskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos pardavimai vertine išraiška, kuriems yra išrašyta sąskaita faktūra, kuri gali būti dar neapmokėta.

Parduota produkcija to meto kainomis (be PVM ir akcizų) Lietuvos rinkoje – įmonės per ataskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos pardavimai Lietuvos rinkoje vertine išraiška, kuriems yra išrašyta sąskaita faktūra, kuri gali būti dar neapmokėta.

IV SKYRIUS TEISINIS PAGRINDAS

7. Tyrimą reglamentuojantys teisės aktai:

7.1. 1991 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3924/91 dėl Bendrijos pramonės produkcijos tyrimo nustatymo (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 11 tomas, p. 70), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 219/2009 (OL 2009 L 87, p 109).

7.2. 2013 m. rugsėjo 12 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 936/2013, kuriuo sudaromas pramonės produktų, numatytų Tarybos reglamente (EEB) Nr. 3924/91, PRODCOM sąrašas 2013 metams (OL 2013 L 271, p. 1).

7.3. 1998 m. gegužės 19 d. Tarybos reglamentas (EB) 1165/98 dėl trumpojo laikotarpio statistikos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 20 tomas, p. 291), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. gegužės 31 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 461/2012 (OL 2012 L 142, p. 26).

V SKYRIUS TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

8. Statistiniame tyrime naudojami klasifikatoriai:

8.1. PGPK aktuali redakcija;

8.2. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius (EVRK 2 red.), patvirtintas Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“;

8.3. Lietuvos Respublikos administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių klasifikatorius, tvarkomas ir saugomas valstybės įmonėje Registrų centre ir platinamas Lietuvos Respublikos adresų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 10 d. nutarimu Nr. 715 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų, gyvenamųjų vietovių ir gatvių valstybės registro reorganizavimo ir Lietuvos Respublikos adresų registro įsteigimo“, nustatyta tvarka.

9. Klasifikatoriai skelbiami Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt → Klasifikatoriai.

VI SKYRIUS TIRIAMOJI VISUMA (POPULIACIJA), ELEMENTŲ APRĖPTIS, VERTINAMI PARAMETRAI

10. Statistinio tyrimo populiacija – visų rūšių ir nuosavybės formų įmonės, kurių pagrindinė arba antrinė veikla apima EVRK 2 red. B (Kasyba ir karjerų eksploatavimas) ir C (Apdirbamoji gamyba) sekcijose išvardytas veiklos rūšis.

11. Statistinio stebėjimo vienetas – įmonė. Tiriamos visų rūšių įmonės, vykdančios pramoninę veiklą. Taip pat į tyrimą patenka nepramoninės įmonės, vykdančios ir pramoninę veiklą, kurių metinės pajamos iš pramoninės veiklos yra didesnės kaip 150 tūkst. EUR.

12. Geografinė aprėptis. Žemiausias geografinės aprėpties lygmuo – savivaldybė.

13. Vertinami parametrai:

13.1. pagaminta produkcija natūriniais vienetais;

13.2. parduota produkcija natūrine išraiška;

13.3. parduota produkcija vertine išraiška.

VII SKYRIUS TAIMOMI METODAI

14. Statistiniam tyrimui atlikti naudojama iš populiacijos atrinkta nupjautinė imtis. Ji sudaroma atsižvelgiant į įmonių metinę pardavimų apimtį EVRK 2 red. klasės lygmeniu. Į imtį įtraukiamos įmonės, kurių pardavimų suma sudarytų ne mažiau kaip 90 proc. visų atitinkamos klasės metinės pardavimų apimties. Imtis sudaroma remiantis Statistinio ūkio subjektų registro veikiančių įmonių sąrašo informacija apie veikiančias įmones, kuri atnaujinama kiekvienų metų lapkričio 1 d.

VIII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI, DUOMENŲ SURINKIMAS IR APDOROJIMAS

15. Statistinių duomenų šaltinis yra statistinis tyrimas.
16. Statistinis tyrimas atliekamas pildant Įmonės pramoninių gaminių gamybos statistinę ataskaitą (P-12 mėnesinę). Statistinių ataskaitų formos skelbiamos interneto svetainėje estatistika.stat.gov.lt → Statistinių ataskaitų formos.
17. Ataskaita sudaryta iš dviejų dalių:
- 17.1. I – gaminių gamyba iš nuosavų medžiagų ir žaliavų, pusgaminių;
- 17.2. II – gaminių gamyba iš užsakovų medžiagų ir žaliavų, pusgaminių.
18. Duomenys apie pieno ir mėsos gaminių gamybą gaunami iš VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro.
19. Statistiniams duomenims surinkti naudojamos ABBYY eFormFiller programa parengtos elektroninės ataskaitų formos, kurios yra iš dalies užpildytos.
20. Naudojantis Elektroninio statistinių duomenų parengimo ir perdavimo sistemos *e. Statistika* galimybėmis, respondentai statistines ataskaitas gali pildyti ir teikti tiesiogiai internetu. Statistinių duomenų pateikimo būdą respondentai gali pasirinkti patys. Už pirminių duomenų surinkimą ir pirminę kontrolę atsakingi Lietuvos statistikos departamento teritoriniai Duomenų parengimo skyriai (toliau – DPS). Klausimynas bei metodiniai nurodymai kasmet peržiūrimi ir, prireikus, papildomi ar keičiami.
21. Statistinių duomenų pirminė kontrolė atliekama naudojant įvedimo programą, kuri tikrina loginį ryšį tarp reikšmių, aritmetines klaidas, atlieka trūkstamų reikšmių paiešką. Dėl klaidų ar trūkstamų reikšmių susisiekiama su respondentais.
22. Parengtoje statistinių duomenų įvedimo ir kontrolės programoje yra numatyta visų, atsiskaičiusių, neatsiskaičiusių, įmonių su nepriskirtais būklės kodais įmonių sąrašo formavimas. Trūkstamų ataskaitų išieškojimu užsiima DPS darbuotojai pagal Priemonių statistinių ataskaitų nepateikusiems respondentams taikymo Lietuvos statistikos departamente tvarką, patvirtintą Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2012 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. DĮ-254 „Dėl Priemonių statistinių duomenų nepateikusiems respondentams taikymo Lietuvos statistikos departamente tvarkos aprašo patvirtinimo“.
23. Statistiniai rodikliai skaičiuojami sumuojant ir grupuojant įvairiais pjūviais.

IX SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

24. Statistinių duomenų kokybei užtikrinti pramonės statistikos specialistai atlieka pirminių duomenų patikrinimą (antrinis redagavimas, statistinių duomenų tinkamumo patvirtinimas). Tikrinamas klaidų protokolai, įvestų statistinių duomenų išsamumas ir patikimumas. Patikrinimo metu palyginami ataskaitinio ir ikiataskaitinio laikotarpio gaminių gamybos apimtys natūrine ir vertine išraiška, statistinių duomenų kodavimo pagal PGPK tikslumas. Gaminių gamybos statistinio tyrimo duomenys – parduota produkcija to meto kainomis be PVM ir akcizų – tikrinami su kitų tyrimų duomenimis: pramonės trumpojo laikotarpio statistinio tyrimo, užsienio prekybos, energetikos statistikos tyrimais. Jei pasitaiko neatitikimų, aiškinamasi su respondentais ir statistiniai duomenys koreguojami.
25. Nesant statistinių duomenų, atliekamas trūkstamos informacijos įvertinimas. Turint administracinių šaltinių informaciją apie įmonę ir ankstesnių laikotarpių statistinius duomenis, apskaičiuojami statistiniai duomenys pagal vidutines tos įmonės kainas, gaminamų gaminių struktūrą, atsižvelgiant į ataskaitinio mėnesio darbo dienas. Taip pat įmonės rodikliams įvertinti gali būti naudojami užsienio prekybos duomenys.

X SKYRIUS NAUDOJAMOS KOMPIUTERIŲ PROGRAMOS

26. Pirminiai statistiniai duomenys įvedami ir pirminė kontrolė atliekama naudojant *ORACLE* programinę įrangą.

27. Statistiniams duomenims apdoroti naudojamos *ORACLE* programos. Suvestinė informacija, užklausa, duomenų kontrolė ir palyginimai formuojami naudojant statistinį paketą *SAS* arba *R* ir skaičiuoklę *MS Excel*.

28. Teikiant informaciją Eurostatui, formuoti ir koduoti statistinius duomenis naudojamos *GESMES/TS*, o perduoti – *eDAMIS Web Application (eWA)* priemonės.

XI SKYRIUS VARTOTOJAMS PATEIKIAMİ REZULTATAI

29. Statistinė informacija vartotojams pateikiama pagal kiekvieną gaminį sumuojant visų šalies įmonių, gaminančių šį gaminį, vertes ir apimtis.

30. Mėnesinio tyrimo statistinių duomenų pagrindu parengta statistinė informacija skelbiama pagal statistinės informacijos skelbimo kalendorių:

30.1. mėnesiniuose informaciniuose pranešimuose;

30.2. metiniame leidinyje „[Gaminių gamyba](#)“;

30.3. Oficialiosios statistikos portale [Rodiklių duomenų bazėje](#).

31. Statistinė informacija taip pat skelbiama [Eurostato duomenų bazėje](#).

32. Statistinė informacija teikiama pagal individualias vartotojų užklausas.

XII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Pasikeitus šioje metodikoje nurodytiems teisės aktams, taikomos galiojančios šių teisės aktų redakcijų nuostatos.

Parengė
Žaneta Gold
2014-10-20